

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Skattereduktion för förvärvsinkomster

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO anser att skatteintäkterna måste öka för att finansiera välfärdskostnaderna. De två föreslagna alternativen till skattereduktion för förvärvsinkomster innebär sänkt skatt på 7,53–7,78 miljarder kronor per år.
- LO menar att syftet med förslaget inte redovisas i promemorian.
- LO anser att positiva effekter av förslaget är osannolika.
- LO anser att skatteförändringar bör ske inom ramen för en bredare reform.
- Mot bakgrund av ovanstående *avstyrker* LO promemorians båda alternativ.

Inledning

Under innevarande mandatperiod har skatterna sänkts vid flera tillfällen: vid höjningen av brytpunkten för statlig inkomstskatt (2019), vid införandet av ett sjätte jobbskatteavdrag (2019) och vid slopandet av värnsskatten från 1 januari 2020. Detta har inneburit skattesänkningar för löntagare på sammanlagt 20 miljarder kronor.^[1] Ingen av dessa skattesänkningar har varit motiverade av vare sig fördelnings- eller effektivitetsskäl.

Det svenska skattesystemet innehåller idag mer än tio olika former av skattereduktioner – däribland sjoinkomstavdrag, skattereduktion för produktion av förnybar el, RUT/ROT och två olika former av jobbskatteavdrag. Enbart jobbskatteavdraget innebär ett skattebortfall med 130 miljarder kronor per år. Ett enhetligt och likformigt skattesystem, där alla inkomster beskattas lika är ett minne blott.

Skatterna ska finansiera välfärden

LO-ekonomerna gör bedömningen att statsbidragen till kommuner och regioner kommer att behöva öka med 30 miljarder kronor per år de närmaste åren för att öka personaltätheten och förbättra anställningsvillkoren.^[2] En del kan klaras med ett mindre ambitiöst saldomål. Men på sikt kommer delar av dessa behov att behöva finansieras med skattehöjningar.

Skattekvoten har sänkts från 49 procent till 43 procent på knappt 20 år. Många av skattesänkningarna har dessutom bidragit till ökade inkomstskillnader, såsom införandet av jobbskatteavdraget, förändringen av fastighetsskatten och slopandet av förmögenhetsskatten. LO menar därför att om skatter ska förändras är ökade skatter på kapitalinkomster den främsta prioriteringen.

Syftet är oklart och eventuella positiva effekter är osannolika

I promemorian saknas en tydlig motivering för ytterligare en skattereduktion för förvärvsinkomster. Men i inledningen står att skattereduktionens utformning med inriktningen mot lägre inkomster ”ger incitament för människor i dessa inkomstklasser att gå från bidragsförsörjning till arbete eller från deltidsarbete till heltidsarbete”. Finansdepartementets slutsats om förslagets effekter på sysselsättningen är att det kan leda till en positiv effekt på antalet personer i arbete men att denna motverkas av att de som redan arbetar riskerar att arbeta mindre, eftersom de får en skattesänkning oavsett om deras beteende påverkas eller inte. Slutresultatet blir oklart även för Finansdepartementet. Det enda som är säkert är att förslaget leder till minskade skatteintäkter.

Det finns mycket som pekar på att skatter inte har någon större påverkan på arbetsutbudet i Sverige. Sverige har EUs högsta sysselsättningsgrad: 82,1 procent 2019 (20-64 år) - för individer med eftergymnasial utbildning är sysselsättningsgraden 90 procent. Detta samtidigt som vi har förhållandevis höga marginal- och deltagandeskatter på arbete. Samma förhållande gäller även i andra nordiska länder som Norge och Danmark. Samtidigt har ett land som USA en betydligt lägre skatt men också lägre sysselsättningsgrad.

Ett samband mellan skatter och sysselsättning kan inte avfärdas av beskrivningen av sysselsättningsgrader ovan, men det visar på att det sannolikt är annat än skatter som avgör i hur stor utsträckning befolkningen arbetar. I en studie av Henrik Jacobsen Kleven förklaras höga skatter och hög sysselsättningsgrad med att länder med höga skatter också har stora subventioner av arbetskraftsdeltagande genom offentlig finansiering av särskilt förskola och äldreomsorg.^[3]

I promemorian antas inga effekter på sysselsättningen av förslaget, däremot som sagt att det ska bli mer lönsamt att arbeta och att arbeta heltid. Underlaget saknar dock helt en redovisning av effekter på marginals-katten och antaganden om så kallade elasticiteter. Enligt en rapport från LO arbetar en stor andel av de individer som har månadslöner på under 20 000 kronor deltid.^[4] Den vanligaste orsaken till deltidsarbete är att heltidsarbete saknas. En annan viktig orsak är att arbetet är alltför fysiskt eller psykiskt krävande för att orka arbeta heltid.^[5] Marginalskatter har ingen roll i detta.

I en kommande rapport från LO visar vi att vare sig beslutet att arbeta eller valet av arbetade timmar påverkas av skatter i särskilt stor utsträckning. I studien går vi igenom mätproblemen i de empiriska studier som gjorts och visar hur dessa leder till att forskningen ofta överskattar effekten av skatter på arbetsutbud.^[6] LO menar att den modell som Finansdepartementet oftast använder för att beräkna arbetsmarknadseffekter av skatter riskerar att överskatta sambandet mellan skatter och sysselsättning.

Sammanfattningsvis ger forskningen inget entydigt svar på hur starkt det eventuella sambandet mellan skatter och sysselsättning är i Sveriges. Förslaget kan därmed varken motiveras utifrån ett fördelnings- eller effektivitetsperspektiv. LO ser därför i nuvarande läge ingen anledning att tillstyrka förslagen om sänkt skatt.

En samlad översyn av skattesystemet är nödvändig

LO anser att det snarast bör påbörjas ett arbete med att se över det svenska skattesystemet. Skillnaderna mellan beskattning av olika skattebaser och inkomster är omotiverat stora. Effekten av en numera regressiv fastighetsbeskattning, förmånliga 3:12-regler, särskilda regler för investeringssparkonton (ISK) och privat pensionssparande ger en mycket förmånlig beskattning av kapitalinkomster.

Enligt överenskommelsen mellan regeringen och samarbetspartierna C och L ska en omfattande skattereform genomföras under den här mandatperioden. LO har tillsammans med tankesmedjan Tiden ett arbete med att stödja regeringen med underlag i detta arbete.^[7]

En uttalad ambition med regeringens arbete är att skapa ett skattesystem som utjämnar dagens växande ekonomiska klyftor, förenklar genom att begränsa undantag och långsiktigt tryggar välfärden. Förslagen i promemorian bidrar inte på något sätt till dessa mål och LO avstyrker därför desamma.

^[1] Höjningen av brytpunkten beräknas kosta 4 miljarder, sloandet av värnskatten 6 miljarder och det sjätte jobbskatteavdraget 10 miljarder kronor.

^[2] https://www.lo.se/start/lo_fakta/ekonomiska_utsikter_varen_2020

^[3] Kleven (2014), "How can Scandinavians Tax so much", *Journal of Economic Perspectives*, 28(4):77-98.

^[4] LO (2017), *Anställningsformer och arbetstider 2017*.

^[5] LO (2020) *Sveriges jämställdhetsbarometer 2020 Tid, makt och pengar – jämställda och jämlika möjligheter att försörja sig livet ut*.

^[6] Blomqvist (2020), Underlagsrapport nummer 5 till Arbetarrörelsens skattepolitiska skuggutredning.

^[7]https://www.lo.se/start/nyheter/lo_ekonomerna_och_tankesmedjan_tiden_gor_skuggutredning_infor_skattereformen

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Åsa-Pia Järliden Bergström
Handläggare